

The Erotic Dream Machine: Interviews with Alain Robbe-Grillet on His Films
Associate Professor Anthony N. Fragola
Professor Roch Charles Smith
Southern Illinois University Press
1995

اروس و تصویر

گفت‌وگو با آلن رب‌گری به دربارهٔ فیلم‌هایش

نویسنده: آنتونی فراگولا، روش اسمیت

مترجم: ابراهیم برزگر

افکار جدید

- سرناسه: فراگولا، آنتونی ان. Fragola, Anthony N.
عنوان و نام پدیدآور: ادوس و تصویر؛ گفت وگویا آلن رب گریه درباره فیلم هایش / نویسنده آنتونی فراگولا، روش اسمیت؛ مترجم ابراهیم برزگر
مشخصات نشر: تهران: افکار جدید، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۳۱۲ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۲۹-۱۹-۴
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: عنوان اصلی: 1992 erotic dream machine
عنوان دیگر: گفت وگویا آلن رب گریه به فیلم درباره فیلم هایش
موضوع: رب-گریه، آلن، ۱۹۲۲-۲۰۰۸ م. -- نقد و تفسیر
موضوع: Robbe-Grillet, Alain -- Criticism and interpretation
موضوع: رب-گریه، آلن، ۱۹۲۲-۲۰۰۸ م. -- مصاحبه‌ها
موضوع: Robbe-Grillet, Alain -- Interviews
موضوع: سینما -- فرانسه -- تهیه‌کنندگان و کارگردانان -- مصاحبه‌ها
موضوع: Motion picture producers and directors -- France -- Interviews
شناسه افزوده: اسمیت، روک شارل، ۱۹۴۱- م.
شناسه افزوده: Smith, Roch Charles
شناسه افزوده: برزگر، ابراهیم، ۱۳۶۴-، مترجم
رده بندی کنگره: PN۱۹۹۸/۳/۹۲ف۴۱۳۹۶
رده بندی دیویی: ۷۹۱/۴۳۰۲۳۳۰۹۲
شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۱۶۰۷۰

افکار جدید

اروس و تصویر

حقت رگوبان رب گریه درباره فیلم هایش

نویسند: آنتونی فرادلا، روش اسمیت
مترجم: ابراهیم یزگر

صفحه آرایی: سید سمانه حسینی زاده
ناظر فنی چاپ: احسان لالبی
چاپ و صحافی: پردیس رانج

تیراژ: ۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۲۹-۱۹-۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

خیابان نواب صفوی شمال، نیش آذربایجان، جنب ایستگاه قطری نواب،
برج گردون، ورودی شمال، طبقه ی نهم، واحد ۹۰۳
کدپستی ۱۳۱۹۶۵۳۸۸۶ - تلفن دفتر و دورنگار: ۶۶۳۸۳۳۱۸

 nashreafkar@gmail.com

 @nashrafkar

 nashreafkar

 Fidibo.com/nashreafkar

 Taaghche.ir/nashreafkar

فهرست مطالب

۹	مقدمه مترجم
۱۵	مقدمه نویسنده
۵۰	فیلم های اولیه: سال داشته دوازده بارین باد و نامیرا
۶۶	ترانس - اروپا - اکسپر
۷۷	مردی که دروغ می گوید
۹۶	فیلم و همزادش: عدن و پس از آن تا به برداشت
۱۱۸	لغزش های تدریجی لذت
۱۴۰	بازی با آتش
۱۵۸	اسیر زیبا
۱۷۳	پروژه ها
۱۸۴	در باب فیلم سازی (تکنیک)
۱۹۵	دنیای فیلم
۲۱۳	هنر فیلم
۲۱۷	پیوست ها
۲۴۹	فیلم شناسی
۲۶۱	کتاب شناسی
۲۷۵	نمایه

مقدمه مترجم

آلن رابگر، به تاریخ ۱۸ اکتبر ۱۹۲۲ در بrest^۱، در شمال غربی فرانسه، چشم به جهان گشود. پدرش نوجوانی، به آسای از والدین مهندس و محقق خود به رشته مهندسی کشاورزی علاقه مند شد و به تحصیل در این رشته پرداخت. در بیست و یک سالگی در جریان جنگ جهانی دوم توسط آلمان نازی جلای وطن کرد و در اردوگاه کار اجباری در نورنگ^۲ به عنوان مکانیک به کار گرفته شد. پس از آزادسازی فرانسه توسط متفقین و نیروهای مقاومت، موفق به ادامه تحصیل و اخذ مدرک دیپلم از موسسه ملی کشاورزی شد. فعالیتش در بذرشناسی او را به مارتینیک^۴ و مراکش کشاند. به ترتیب، رمان نویسی، فیلمنامه نویسی، کارگردانی و بازیگری را آزمود و دستاوردهای خیره کننده ای داشت. از فعالیت هایش در حوزه روشنفکری می توان به کنش سال ۱۹۶۰ در حمایت از استقلال الجزایر اشاره کرد که به جمع امضاکنندگان «مانیفست ۱۲۱» (بیانیه حق نافرمانی در جنگ الجزایر)^۵ پیوست. در سال ۲۰۰۵ به عضویت فرهنگستان فرانسه^۶ انتخاب شد و در ۱۸ فوریه ۲۰۰۸ در اثر ناراحتی قلبی در کان^۷ فرانسه درگذشت.

1. Alain Robbe-Grillet

2. Brest

3. Nuremberg

4. Martinique

5. Manifeste des 121

6. Académie française

7. Caen

رب‌گری‌یه در ۱۹۵۳ با انتشار رمان پاک‌کن‌ها^۱ در محافل ادبی مطرح شد؛ رمانی که تحسین منتقدان برجسته‌ای همچون رولان بارت^۲ و موریس بلانشو^۳ را به همراه داشت. توجه مفرط او و نویسندگان هم‌دوره‌اش در فرانسه به فرم داستان منجر به شکل‌گیری جنبش «رمان نو»^۴ در ادبیات شد. سبک نوشتاری رب‌گری‌یه اغلب پدیده‌شناسانه^۵، به معنای هایدگری آن و یا به نظریه محض سطحی و صوری شناخته می‌شود. سبکی مهندس‌گونه و هندسه‌وار از تکرار توصیفات اشیاء در فضایی آموخته با رؤیا و واقعیت در زمان غیرخطی.

رب‌گری‌یه طلایه‌دار جنبش «رمان نو» فرانسه تلقی می‌شود، اما در کارنامه‌اش آثار سینمایی برجسته‌ای نیز وجود دارد که در سبک و ساختار خود مبتکرانه و تجربه‌گرایانه، سرادامه داده و مکمل رمان‌های او هستند. تکنیک‌های سینمایی امکانات مهندسی بیشتری برای خلق روایت غیرخطی و تکه‌تکه در اختیار او قرار دادند. نگارش غیرمعمول سینما^۶ به سال گذشته در مارین باد^۷ در سال ۱۹۶۰ شوکی عظیم به بینندگان و منتقدین سینمایی که به سینمای علت و معلولی خو کرده بودند، وارد کرد. او سپس خود در مقام کارگردان ظاهر شد و نه فیلم ساخت. با این حال، آثار سینمایی او تحت الشعاع آثار ادبی او قرار گرفت و اندک و حجم بسیار اندکی از نقدها و مطالعات سینمایی را به خود اختصاص دادند.

پاسخ‌های رب‌گری‌یه به پرسش‌های مصاحبه‌کنندگان کتاب اغلب بر مسائل زیبایی‌شناسانه، فلسفی، جامعه‌شناختی، ادبیات و البته هنر تأکید دارد. چرا که هنر از دید او مستلزم خواننده و یا بیننده‌ای مطلع و آگاه است؛ چرا که آثار او همچون آثار هنری قرن نوزدهم پاسخی به پرسش‌های متداول مخاطبین ارائه نمی‌دهند،

1. Les Gomme (1953) / The Erasers

2. Roland Barthes

3. Maurice Blanchot

4. Nouveau roman

5. Phenomenologic

6. L'Année dernière à Marienbad / Last Year at Marienbad (1961)

بلکه خود پرسش‌گر و مسئله‌ساز هستند. از نظر او، «نقش هنر هیچ‌گاه توضیح دادن حقیقی - یا حتی پرسشی - نیست که پیشاپیش شناخته شده است، بلکه پدید آوردن پرسش‌هایی است (و همچون شاید، در درازمدت، پاسخ‌هایی) که شناختی از همدیگر ندارند.»

تاکنون آثار متعددی از آلن رب‌گری به فارسی ترجمه شده است و باید از این بیثرب‌گری به‌راخوش‌شانس‌نامید که مترجمان فرزانه‌ای همچون پرویز شایان و منوچهر بدیعی آثار او را به زبان فارسی برگردانده‌اند. اما به‌جز متن فیلمنامه‌ها، آثار سینمایی او کاملاً به حاشیه رانده شده‌اند. آثاری که قطعاً برای دانشجویان و محققان سینما و ادبیات جدید به ارمغان خواهد آورد. بر همین اساس و با درک ضرورت آشنایی مخاطبان فارسی‌زبان با سینمای رب‌گری به است که این ترجمه انجام می‌پذیرد.

عنوان اصلی این کتاب، «اشباح رویا» اروتیکی: گفتگوهای با آلن رب‌گری به درباره فیلم‌هایش^۱ بود که در ترجمه به «ارواح و تصویر: گفت‌وگو با آلن رب‌گری به درباره فیلم‌هایش» تغییر یافت. این مصاحبه‌ها در دانشگاه کارولینای شمالی^۲ در گرینزبورو^۳، صورت گرفته است؛ زمانی که رب‌گری به‌دانشگاهش فیلم‌هایش و سخنرانی به‌عنوان استاد دانشگاه برجسته مهمان بین سال‌های ۱۹۸۲ تا ۱۹۹۱ حضور پیدا کرده بود. مصاحبه‌ها به زبان فرانسوی برگزار شد، اما هر دو طرف آن توسط روش اسمیت^۴ به زبان انگلیسی نیز ترجمه می‌شد. نسخه اولیه این کتاب توسط آنتونی فراگولا^۵ نوشته و سپس با همکاری دو نفره به نگارش نهایی درآمد.

1. *L'Immortelle* (1963)

2. *The Erotic Dream Machine: Interviews with Alain Robbe-Grillet on His Films*

3. North Carolina University

4. Greensboro

5. Professor Roch Charles Smith

6. Professor Anthony N. Fragola

در باره نویسندگان کتاب این توضیح لازم است: آنتونی فراگولا، کارشناسی و کارشناسی ارشد خود را در رشته ادبیات تطبیقی به ترتیب از دانشگاه کلمبیا و دانشگاه کارولینای شمالی اخذ کرده و به تدریس در حوزه فیلمنامه نویسی، آثار کارگردان های مولف اروپایی و البته سینما و ادبیات مشغول است. در حال حاضر، تمرکز اصلی او بر روایات دیجیتالی تعاملی است. روش اسمیت، دانش آموخته کارشناسی هنر از دانشگاه کالیفرنیا و کارشناسی ارشد هنر و دکتری فلسفه از دانشگاه اموری^۱ آمریکاست. او همچنین عضو «انجمن مترجمان ادبیات آمریکا»^۲ است.

ترجمه این کتاب در زمان نگارش پایان نامه ام روی فیلم های جاده مالهاند^۳ و امپراطور دیز^۴ دیوید لینچ^۵ کلید خورد. جایی که لینچ همچون رب گری به، ادبیات، سینما، سرها، بسری و موسیقی را با مهارتی مثال زدنی با هم می آمیزد. انتشار این ترجمه توسط نشر نگار صورت می پذیرد که علاوه بر چاپ چهار رمان مشهور رب گری به - ریحی برنانت^۶ رب در نیویورک^۷، تعیین موقعیت شهر خیالی^۸، وعده گاه^۹ و خاطرات مثلث طلایی^{۱۰} - ویراست جدیدی از اثر نظری برای زمانی نو^{۱۱} را هم در دست نشر دارد که همگی به اثر پرویز شهدی ترجمه شده اند. از آنجا که گفت وگوهای این کتاب مربوط به دهه ۱۹۸۰ و انتشار آن در ۱۹۹۲ بوده، اشاره ای به آثار داستانی و سینمای رب گری به دهه بعد ندارد. بر این اساس، کوشش داشته ایم که «کتاب شناسی» و «فیلم شناسی» فهرست دقیقی از این کتاب ها و فیلم ها به زبان های فارسی، انگلیسی و فرانسوی ارائه کند

1. Emory University

3. *Mulholland Drive* (2001)

2. American Literature Translators Association

4. *Inland Empire* (2006)

5. David Lynch

6. *Projet pour une révolution À New York* (1970) / *Project for a Revolution in New York*7. *Topologie d'une cité fantôme* (1975) / *Topology of a Phantom City*8. *La Maison de rendez-vous* (1965) / *The House of Assignment*9. *Souvenirs du triangle d'or* (1978) / *Recollections of the Golden Triangle*10. *Pour un nouveau roman* (1963) / *Towards a New Novel*

در باره پانوشت‌ها و پیوست‌ها که بر اساس دستورالعمل تألیف، ترجمه، تدوین و ویراستاری کتاب نشر افکار تنظیم شده‌اند؛ ذکر این نکته ضروری می‌نماید که اگرچه مخاطبان اصلی سینمای رب‌گری به دانشجویان، پژوهشگران و علاقه‌مندان پیگیر و سخت‌پسند سینما هستند که چه بسا دانش کافی درباره تاریخ سینما دارند، اما به عنوان نخستین اثر در زبان فارسی برای معرفی سینمای رب‌گری به عموم مخاطبان لازم می‌نمود که داده‌های موجز و مفید درباره فیلم‌ها و فیلمسازان؛ کتاب‌ها و نویسندگان؛ و نیز دیگر آثار هنری و نام‌های خاص در پانوشت‌ها ارائه شود. خواننده دانا بی‌نیاز از رجوع مکرر به منابع دیگر باشد.

شیوه نگارش اسامی در کتاب از این قرار است که نام فیلم‌ها با فونت بولد و ایتالیک؛ کتاب‌ها با فونت ایتالیک؛ و سایر آثار هنری اعم از موسیقی، مجسمه و نقاشی با فونت بولد آورده‌اند. درباره نام‌های موقت و پروژه‌های آتی سینمایی از ذکر نام در گیومه استفاده کردیم؛ مثلاً «بازگشت فرانک» و «سر و صدای دیوانه‌کننده». با توجه به اینکه کتاب‌ها نام‌های رب‌گری به و بسیاری کتاب‌ها و فیلم‌های مورد ارجاع او به زبان فرانسوی نوشته ساخته شده‌اند، کلیه آنها به زبان فرانسوی ارجاع داده شده و در عین حال ذکر شده نام انگلیسی نیز در کنار آن قید شود. درباره فیلم‌ها و کتاب‌هایی که زبان اصلی آنها آلمانی، ایتالیایی، اسپانیایی و... است، گاه، هم نام اصلی و هم معادل انگلیسی آمده، گاه، تنها نام مشهورتر.

برای استفاده هر چه بهتر خوانندگان کتاب از محتوا، علاوه بر کتاب‌شناسی و فیلم‌شناسی، وجود نام‌نامه (نمایه) و واژه‌نامه ضروری به نظر می‌رسید. فهرست نام‌نامه که از ادغام با واژه‌نامه تخصصی به صورت دوزبانه (فارسی - انگلیسی) یا چندزبانه (برای اسامی و اصطلاحات فرانسوی، آلمانی، لاتین، اسپانیایی

و ایتالیایی) تهیه شده، شامل اسامی اشخاص و نهادهای ایرانی (نویسندگان، مترجمان، مجلات و ناشران) و نیز اسامی ای که تنها در پیوست‌های «فیلم‌شناسی» و «کتاب‌شناسی» به زبان فارسی، انگلیسی و فرانسوی آمده‌اند، نمی‌شود. امید است که این اثر مقبول نظر مخاطبان افتد.

ابراهیم برزگر

www.ketab.ir